

ZENDINGSBERICHTEN VOOR VOLWASSENEN VIERDE KWARTAAL 2026

Een familie vinden in de straten van Helsinki

Finland, 3 oktober

Jenny

Die winterdag zocht Jenny geen kerk in het centrum van Helsinki – ze bad om vrienden.

Nog maar drie maanden geleden was ze tot geloof gekomen. Terwijl ze wachtte tot haar moeder terugkwam van de dokter, slenterde Jenny door de straten en vroeg God in stilte om andere christenen tegen te komen. Bijna meteen daarna kwam de aandrang een bepaalde straat in te lopen die uitkwam op een drukbezocht plein.

Die beslissing zette haar leven op z'n kop.

Daar ontmoette ze een kleine groep vanuit het OIKOS Huis, een adventistische church plan in Helsinki. Één van de evangelisatiemedewerkers liep op haar af en stelde haar een onverwachte vraag: *‘Heeft iemand ooit een gedicht voor je geschreven?’*. Ze schudde haar hoofd, waarna hij haar vroeg drie woorden te onthouden. Één daarvan was *‘vrede’*.

Terwijl ze praatten, vertelde Jenny dat ze in God geloofde, al had ze er toen nog geen weet van dat de groep christelijk was. Toen ze uitlegden dat ze mensen uitnodigden voor hun kerk, vertelde een andere vrijwilliger, Linda, haar over het OIKOS Huis. Ze wisselden nummers uit en al snel volgde de uitnodiging.

Aanvankelijk twijfelde Jenny. Maar ze besloot de God te vertrouwen die haar de straat in had geleid. *‘Ik was niet bang’*, vertelde ze later. *‘Ik wist dat dit van Hem kwam.’*

Twee weken later belde ze aan bij het OIKOS Huis.

‘Ik had een kerkgebouw verwacht’, herinnert Jenny zich met een glimlach. *‘Ik dacht: “Wat als er een gezin aan het avondeten zit?” Tegelijkertijd bad ik: “Heer, U heeft me hier gebracht – blijf mij alstublieft leiden.”’*

Ze werd met open armen ontvangen. Na de dienst gingen ze als vanzelf uiteen in kleinere groepjes en vreemdelingen werden vrienden. *‘Het voelde meteen als familie’*, zei ze. *‘Daarom bleef ik komen’*.

Jenny was opgegroeid in een gemengd religieus gezin; haar ouders behoorden niet tot dezelfde denominatie. Het was nooit een gewoonte geweest naar de kerk te gaan. Als jongvolwassene was ze het verkeerde pad opgegaan en belandde ze uiteindelijk in een giftige relatie die haar emotioneel kapot had gemaakt.

‘Ik was er slecht aan toe en zocht iets om me aan vast te klampen’, zei ze. *‘Ik had over God gehoord. Hij was mijn laatste hoop.’* Wanhopig bad ze: *‘Als U werkelijk bestaat, help me dan.’*

God had geantwoord.

Naarmate Jenny een persoonlijke relatie ontwikkelde met Jezus, vond ze de kracht haar relatie te beëindigen en liet ze haar oude leven achter zich. Door het gebed deed God het onmogelijke – Hij haalde haar woede en bitterheid weg.

‘Ik realiseerde me dat ik hem [de partner die haar had bedrogen] niet langer haatte’, zei ze. ‘En ik vertelde hem dat Jezus de woede had weggenomen.’ Enkel door genade kon Jenny het evangelie delen met haar ex-vriend – iets wat ze naar eigen zeggen nooit op eigen kracht had kunnen doen.

Nadat ze haar oude leven achter zich had gelaten, beleefde Jenny een rustige periode van groei – tijd met God, haar familie en gebeden voor nieuwe vrienden. Die gebeden werden beantwoord in het OIKOS Huis.

‘Het mooiste aan OIKOS is dat het een familie is’, zei ze. ‘Iedereen is welkom en mag komen zoals ze zijn. Er zijn zoveel mensen uit zoveel verschillende achtergronden – en het werkt ook gewoon.’

Door dat samenzijn ontmoette Jenny Timi, die vanaf de oprichting bij OIKOS had gewerkt. Hun vriendschap groeide uit tot een relatie, verankerd in geloof, gebed en een gezamenlijk levensdoel. Na negen maanden verkering verloofden ze zich tijdens het ARISE-evangelisatieprogramma en trouwden in juli 2025.

Jenny deed ook mee aan ARISE Finland, een drie maanden durend programma over discipelschap en evangelisatie in oost-Finland. De Bijbelstudies, de gemeenschap met anderen en het persoonlijke zendingswerk verdiepten haar geloof.

‘Het belangrijkste dat ik heb geleerd’, zei ze, ‘is dat God liefde is. Als je dat ziet, valt de hele Bijbel op z’n plek.’

Jenny studeert nu pedagogiek aan de universiteit van Helsinki en bereidt zich voor op een leven vol dienstbaarheid. Zij en Timi wonen in de buurt van het OIKOS Huis, op een paar minuten van de plek waar ze voor het eerst aanbelde.

Terugkijkend ziet Jenny Gods hand heel duidelijk: van een simpel gebed in een winkelcentrum tot een geestelijke familie, een veranderd leven en een hart, klaar voor zendingswerk.

‘Eerst begreep ik er niets van’, zei ze. ‘Maar nu zie ik dat God me al die tijd leidde.’

Door heel Finland zijn talloze jongvolwassenen, net als Jenny, op zoek naar samenzijn, een doel in hun leven, een plek waar het geloof persoonlijk is en betrokken. Een deel van de dertiende sabbatcollecte dit kwartaal helpt het OIKOS Huis dat zendingswerk uit te breiden door een nieuwe churchplant te beginnen, speciaal voor gezinnen. Net als een eenvoudige uitnodiging op een straat in Helsinki Jenny naar haar geestelijke familie leidde en een nieuw leven in Christus, kunnen we met uw gaven veilige plekken creëren waar anderen God kunnen ontmoeten, een thuis vinden en hun eigen geloofsreis mogen beginnen. Dank u voor uw gebeden voor churchplants en uw bijdrage aan de zending.

Elke stap een worsteling

Finland, 10 oktober

Joe

Joe had meer dan eens bijna rechtsomkeert gemaakt.

De sabbatochtend dat hij voor het eerst naar het OIKOS Huis wandelde in Helsinki, verzette alles in hem zich tegen die stap. Hij was nog maar net tot geloof gekomen en de angst gierde door zijn lichaam toen hij zijn huis verliet, naar het treinstation wandelde, in de trein stapte en naar een onbekend huis liep.

‘Elke stap voelde als een worsteling’, herinnert Joe zich. ‘Toen wist ik nog niet wat een geestelijke strijd betekende – maar nu weet ik dat iemand mijn komst absoluut wilde vermijden.’

Vanaf het station was het eigenlijk nog maar vijf minuten lopen. Toch duurde het vijftien minuten – en drie gebeden.

Eenmaal bij de voordeur aarzelde Joe. *Stel dat dit het verkeerde adres was? Stel dat ze hem niet binnen zouden laten?* dacht hij. Hij belde aan, terwijl hij voortdurend tegen zichzelf zei dat hij vijf seconden zou wachten en direct naar huis zou rennen als niemand opendeed.

De deur zwaaide bijna meteen open.

Met een warme glimlach en een hartelijk welkom verdween de angst die Joe de hele ochtend in zijn greep had gehouden. ‘Het leek wel of ik een grens overstak’, zei hij. ‘De angst verdween zodra ik naar binnen ging.’

Voor het eerst voelde de kerk anders.

Joe’s reis naar die voordeur ging veel verder terug dan Finland. Hij werd geboren in Thailand; zijn vader was Fins, zijn moeder Thais en het grootste deel van zijn kindertijd was Joe naar adventistische scholen gegaan. Hij luisterde naar de Bijbelverhalen, zong liedjes en bad voor het eten – maar het geloof raakte hem niet.

‘Ik geloofde dat God bestond’, zei hij. ‘Maar ik kende Hem niet persoonlijk’.

Op zijn dertiende overleed Joe’s moeder. Al was ze kort voor haar dood tot het christelijke geloof gekomen, Joe bleef verward en verbitterd achter. De groep jongeren die ooit een schuilplaats voor hem was geweest, viel kort daarna uit elkaar en zijn vragen over God bleven onbeantwoord.

‘Ik begreep niet waarom een liefdevolle God mijn moeder zou laten overlijden, om vervolgens ook mijn vriendengroep te verliezen’, zei Joe. ‘Daarom keerde ik de kerk de rug toe.’

Jarenlang zocht hij naar een ander thuis door allerlei feestjes, alcohol en alternatieve geestelijke routes. Niets hielp. Wat de pijn verdoofde, maakte het uiteindelijk zelfs erger.

Toen hij eind twintig was, voelde Joe zich leeg en uitgeput. Hij dreigde in een depressie te belanden en had paniekaanvallen. Een pijnlijke relatiebreuk vergrootte die wanhoop.

‘Op een nacht leek het alsof de wereld mij niets meer te bieden had’, zei hij. Op dat dieptepunt in zijn leven, bleef één woord in zijn gedachten hangen: *Bid*.

‘Ik wist precies tot wie ik moest bidden – tot de God die ik als kind had leren kennen’, zei Joe.

Die nacht stortte Joe zijn hart uit in gebed en bad hij wanhopig tot God om de pijn weg te nemen en hem leven te geven. Uitgeput na maanden van slapeloosheid viel hij in een diepe slaap.

Toen hij wakker werd, was er iets veranderd.

‘De depressieve gevoelens waren weg’, zei hij eenvoudigweg. ‘Ik wist dat dit niet aan mij te danken was. Dit was Gods hand.’

Een aantal dagen later, hij fietste naar zijn werk door de snijdende winterkou, voelde Joe zich blij: ‘Het leek alsof de zon alleen voor mij scheen’, legde hij uit. Met een dankbaar hart gaf hij zijn leven aan God.

Niet lang daarna bezocht Joe het OIKOS Huis. ‘Deze kerk is zo anders’, zei hij. ‘Mensen luisterden echt. Ze wilden mijn verhaal kennen. En ze oordeelden niet – boden me enkel een thuis.’

Joe bleef tot laat die eerste sabbat, deelde zijn getuigenis keer op keer met mensen die werkelijk om hem gaven. Vanaf die dag wist hij dat hij zijn geestelijke familie gevonden had.

‘Wat me vooral raakte’, zei Joe, ‘was dat OIKOS niet alleen praat over Jezus’ lessen – ze leven het ook uit.’

Bemoedigd door de mensen die in hem geloofden, sloeg Joe een nieuwe weg in. Inmiddels studeert hij theologie en bereidt hij zich voor op het werk als predikant. Hij hoopt in het OIKOS Huis aan de slag te gaan en nieuwe churchplants te beginnen – plekken waar anderen die een thuis zoeken God net zo kunnen ontmoeten als hij eens deed.

‘Dit huis is een hulpmiddel’, realiseerde Joe zich. ‘Het draait allemaal om Gods koninkrijk – en anderen te helpen de liefde te vinden die mijn leven veranderde.’

Terugkijkend ziet Joe Gods hand op elk moment van zijn leven, van de kleine zaadjes die geplant werden in zijn kindertijd tot de lange, moeilijke wandeling naar het huis waar hij uiteindelijk zijn thuis vond.

Joe's getuigenis herinnert ons eraan dat de reis van het geloof vaak begint bij de ontmoetingen met gelovige mensen. Door instellingen zoals het OIKOS Huis creëert God plekken waar eenzame, bange of twijfelende mensen zich geliefd kunnen voelen en de genezende liefde van Christus kunnen ervaren. Een deel van de dertiende sabbatcollecte gaat dit kwartaal naar het OIKOS Huis om hen te helpen bij hun evangelisatiewerk en plannen om nieuwe churchplants te openen voor de volgende generaties. Dank u voor uw trouwe gaven.

Verander mijn leven

Finland, 17 oktober

Mikael

‘Als U bestaat, verander mijn leven’.

Het was een eenvoudig gebed van een ontmoedigde tiener die vastliep in zijn verkeerde gewoontes.

Mikael was opgegroeid in een christelijk gezin in Finland, aan zijn vaderskant was hij een vierde generatie adventist. Zijn moeder had het adventistische geloof leren kennen door evangelisatiebijeenkomsten kort na haar huwelijk met Mikaels vader. Toen ze even later ontdekte dat ze zwanger was, deed ze God een stille belofte: *Dit kind zal toegewijd zijn aan uw werk.*

Als kleine jongen had Mikael die belofte gevoeld, al begreep hij toen niet ten volle wat het betekende. Hij herinnert zich dat hij op driejarige leeftijd deed alsof hij predikant was en kerkdiensten hield in zijn woonkamer. Hij had zich laten dopen op zijn elfde en stond open voor Gods leiding. Maar korte tijd later verhuisde zijn familie naar het landelijke Finland; de Adventkerk was maar klein en Mikael voelde zich opgesloten – zowel als gelovige, maar ook als lid van een etnische minderheid.

In een wanhopige poging erbij te horen, begon hij in zijn tienerjaren te roken, te drinken en te feesten. Zijn weekenden dropen van de alcohol en vaak genoeg ging hij op sabbat naar de kerk met een kater. Hij bleef in God geloven, maar hij voelde zich verscheurd tussen zijn geloof en de aantrekkingskracht van de wereld.

De adventistische zomerkampen waren een reddingsboei. Elk jaar groeide Mikael dichter tot God – maar eenmaal terug op school was wilskracht niet genoeg om zijn slechte gewoontes op te geven. Tegen de tijd dat hij vijftien was, zat hij op het absolute dieptepunt. ‘Ik nam beslissingen waar ik ontzettend spijt van heb’, weet hij nog. ‘Ik leverde een enorme geestelijke strijd.’

Tijdens een van de zomerkampen luisterde Mikael naar de gastspreker die zijn getuigenis deelde. Vanaf de achterste rij dacht Mikael: *Als ik 25 ben, heb ik mijn leven weer op orde.* Maar zelfs toen, te midden van alle verwarring, voelde hij een stille oproep – een levensdoel dat hij niet volledig kon begrijpen, maar ook niet makkelijk aan de kant kon schuiven.

Het keerpunt kwam niet door zelfdiscipline, maar door overgave.

Laat op een avond, na een druk weekend vol feesten, keek Mikael naar zijn reflectie in het raam van de trein en dacht bij zichzelf, *Wat voor iemand word ik?* In zijn studentenkamer bad hij eerlijk: ‘God, ik houd van deze levensstijl, ik wil eigenlijk helemaal niet veranderen. Maar als U dat wil, moet U dat doen.’

Niet lang daarna bad hij weer: ‘Als U bestaat, verander mijn leven.’

God antwoordde – niet als een donderslag bij heldere hemel, Hij veranderde hem stilletjes. Mikael merkte dat hij naar andere dingen begon te verlangen. Hij hield op met zijn slechte gewoontes en begon tijd door te brengen met vrienden die het geloof serieus namen. Op een avond, hij had net met hen gebeden, werd hij niet overspoeld door emoties – maar ineens was alles anders. ‘Ik voelde niets bijzonders’, zei hij. ‘Maar ik ben nooit meer dezelfde geweest.’

Al snel daarna begon God hem op onverwachte manieren te vormen. Op een sabbatmiddag liep hij verveeld door een winkelcentrum, toen Mikael de aandrang voelde met vreemdelingen over God te praten. Hij voelde zich in elk opzicht onbekwaam, maar hij gehoorzaamde. Al pratend werd het geloof dat eens onpersoonlijk was geweest plotseling écht. ‘God onderwees me terwijl ik sprak’, zei hij.

Die ervaring was het begin van zijn werk als zendeling.

Na de middelbare school meldde Mikael zich aan voor een opleiding tot zendeling in Australië. Daar kreeg zijn droom werkelijk vorm: een kerk beginnen in Finland. In 2019 nam hij contact op met het bestuur van de kerk en dacht hij mee hoe ze het zendingswerk konden vormgeven in Helsinki.

En toen kwam 2020.

De pandemie stak een stokje voor hun plannen, scheidde Mikael van zijn vriendin aan de andere kant van de oceaan, trok zijn bankrekening leeg en maakte hem moedeloos. Doodmoe en eenzaam vroeg hij zich af waarom God hem zoveel hoop zou geven om het vervolgens weg te nemen. En toch was God ook in die periode aan het werk.

Die zomer sloot een kleine groep de handen ineen. Binnen een maand kwam er een huis beschikbaar. En in augustus 2020 opende het OIKOS Huis zijn deuren.

Wat begon als een aarzelende stap in geloof, groeide uit tot een levendige adventistische churchplant. Elke sabbat komen jongvolwassenen naar het huis om de Bijbel te bestuderen, samen God te aanbidden, te eten en met elkaar te zijn. Mensen van allerlei achtergronden, uit meer dan dertig landen, zorgen voor een warme, gastvrije plek waar het geloof voelbaar is.

De afgelopen zes jaar hebben honderden mensen het OIKOS Huis bezocht. Velen hebben zich laten dopen. Anderen zijn gegroeid in hun geloof en nemen nu het voortouw in evangelisatiewerk. Jonge mensen die eens op zoek waren naar een thuis hebben een geestelijke familie gevonden.

Mikael ziet Gods hand nu heel duidelijk. Inmiddels barst het OIKOS Huis zowat uit zijn voegen. De droom is nog veel groter: een andere churchplant beginnen en een nieuwe generatie van jonge zendingen te beginnen die getuigen door heel Finland en nog verder dan dat.

In dit kwartaal wordt een deel van de dertiendesabbatcollecte gebruikt om de toekomstige church plants te ondersteunen die voortkomen uit het OIKOS Huis – plekken waar het geloof rond de tafel wordt beleefd, gebeden uit het hart komen en levens worden veranderd.

Nooit alleen

Kroatië, 24 oktober

Predikant Dario

Het was vijf uur 's ochtends op 22 maart 2020 en predikant Dario zat rechtop in zijn bed. Hij was niet van plan geweest zo vroeg op te staan, maar hij was klaarwakker – met de sterke aandrang te zingen.

Stilletjes gleed hij het bed uit, pakte zijn gitaar en begon te zingen: 'Ik ben nooit alleen, ik ben nooit alleen....'

De volgende dertig minuten herhaalde hij die woorden keer op keer. Hij wist zelf niet waarom.

Daarna knielde hij naast zijn bed en begon te bidden voor de online evangelisatiebijeenkomsten die hij tijdens de coronapandemie begonnen was. Elke dag verzond hij bemoedigende berichten via de livestream, maar zijn kanaal had maar weinig kijkers. Hij bad dat God de opnames zou gebruiken om harten te raken.

Na een tijdje ging hij weer in bed liggen. Liggend op zijn rug, met zijn armen richting het plafond, bleef hij bidden, dit keer voor zijn kerkleden. Hij vroeg God hun kracht en bemoedigen te geven en dicht bij hen te zijn.

Predikant Dario had de leiding over de monumentale *Zagreb I* adventkerk – de eerste adventistische gemeente in Kroatië. Met de bouw van de kerk in 1935 was het voor het eerst dat de adventisten een eigen plek van aanbidding bezaten in de hoofdstad. Toegewijde leden hadden de kerk gebouwd in een periode van grote maatschappelijke en juridische uitdagingen. Het gebouw bestond uit twee verdiepingen, sabbatschoollokalen, kantoren, een bibliotheek, een uitgeverij en een paar appartementen boven de centrale hal.

Predikant Dario woonde in een van die appartementen.

Om 6.34 in de ochtend, terwijl hij daar lag te bidden, begon het hele gebouw plotseling gevaarlijk te schudden.

Kasten vielen om. Muren scheurden. De grond onder hem ging op en neer.

Toch voelde hij zich rustig. Hij wist dat God bij hem was. De woorden die hij zojuist gezongen had, vulden zijn gedachten: *Ik ben nooit alleen*.

'God, ik ben er klaar voor', bad hij. 'Al sterf ik nu.'

Toen het schudden ophield, klonk er geschreeuw vanuit de omliggende gebouwen. De aardbeving trof Zagreb met een verwoestende kracht. Nadat hij zich snel had aangekleed, rende predikant Dario naar buiten, trommelde zijn burens op en deed zijn uiterste best de geschrokken inwoners te kalmeren. Talloze gebouwen in de stad waren onherstelbaar beschadigd, zo ook de aloude *Zagreb I* kerk.

Om 10.00 uur rinkelde zijn telefoon. Bezorgde familieleden smeekten hem de stad te verlaten.

‘Kom naar huis’, zei zijn moeder. ‘De grenzen van Zagreb zullen sluiten’.

Het leek hem verstandig tijdelijk te vertrekken en dus begon predikant Dario zijn koffer in te pakken.

Tot hij beseftte: *Waar ga je heen?*

‘Thuis’, zei hij hardop.

Maar de gedachten stopten niet: *Nee, niet doen. Ga naar je kantoor.*

Onzeker wat hij zou aantreffen, gehoorzaamde hij.

Tot zijn verbazing was zijn kantoor er heelhuids doorheen gekomen. Zelfs de kleine opnameruimte voor zijn evangelisatiewerk had geen schade opgelopen.

Korte tijd later arriveerde de voorzitter. Gezien de ernst van de aardbeving ging hij ervan uit dat de online bijeenkomsten tijdelijk niet door konden gaan. Maar de ict'ers hadden de apparatuur nagekeken: ‘We kunnen vandaag gewoon uitzenden’, zeiden ze.

De voorzitter vroeg aan predikant Dario: ‘Ben je nu in staat live te gaan?’

‘Absoluut’, zei hij zonder enige aarzeling. ‘Ik moet zelfs.’

Die avond, terwijl de uitzending begon, gebeurde er iets opmerkelijks. Het aantal kijkers steeg. Duizenden mensen, opgeschud, bang en moedeloos, luisterden.

‘Zoveel mensen waren aanwezig en werden bemoedigd na wat we hadden meegemaakt’, zei predikant Dario achteraf. ‘We moesten uit blijven zenden. God gebruikte die tragedie om iets nieuws in gang te zetten.’

Vanaf dat moment steeg het online zendingswerk exponentieel. Predikant Dario en een paar andere adventistische predikanten uit Kroatië zetten YouTube-kanalen op die nu nog steeds bestaan – zo bereiken ze duizenden mensen en hebben ze al honderden aanvragen voor Bijbelstudie gekregen.

Vanwege dit groeiende digitale zendingswerk is predikant Dario aangesteld als *Media Ministries Director* van de Adriatische Union Conference in de Trans-Europese Divisie.

Delen van de *Zagreb 1* hebben de aardbeving overleefd, maar het monumentale deel van de kerk was onherstelbaar beschadigd en moest gesloopt worden. Toch zaten de kerkleden niet bij de pakken neer. Ze kwamen samen in gehuurde ruimtes, bleven God trouw aanbidden en deelden hun hoop met de gemeenschap, in het vooruitzicht ooit een nieuwe kerk te kunnen bouwen.

In dit kwartaal wordt uw dertiende sabbatgave gebruikt voor de bouw van een nieuwe kerk voor de gemeenteleden van de Zagreb 1 – een plek waar aanbidding, evangelisatie en zendingswerk opnieuw tot bloei kan komen.

Dank u dat u uw broeders en zusters in Kroatië helpt bij de wederopbouw – niet alleen van een aantal muren, maar van hun baken van hoop voor de stad.

Wijs mij de waarheid

Kroatië, 31 oktober

Nika

Doordeweeks gonsde de bibliotheek van de kerk in Zagreb, ook wel bekend als de 'Prilaz School', van het gelach en de stille concentratie. Aan een van de tafels zit Nika om een kind te helpen bij een moeilijke opdracht. Soms stopt ze even en vraagt ze het kind vriendelijk: 'Zullen we bidden?'

Voor de twaalf leerlingen die wekelijks bij haar komen, is Nika meer dan een lerares. Ze is hun houvast – iemand die luistert, bemoedigt en de jonge harten over God leert.

Op een dag belandde de moeder van een van de leerlingen plotseling in het ziekenhuis. De kinderen maakten zich grote zorgen. 'Laten we voor haar bidden', stelde Nika voor. Dat deden ze. Kort daarna herstelde de moeder.

Een ander kind, helemaal gelukkig in de veilige omgeving van de school, zei eens: 'Ik wil hier werken als ik groot ben!'

Die momenten betekenden alles voor Nika. 'Ik voel me dan zo compleet en heel dichtbij Jezus', zei ze. 'Ik weet dat de heilige Geest mij leidt.'

Nog maar een paar jaar geleden zag haar leven er heel anders uit.

Net als de meeste mensen in Kroatië groeide Nika op in de traditionele godsdienst van het land. Als jongvolwassene verlangde ze naar méér. Haar geestelijke nieuwsgierigheid bracht haar in aanraking met de leer van de New Age. Ze reisde zelfs naar India, waar ze experimenteerde met reïncarnatie en uitzinnige rituelen.

'Het was inhoudsloos', weet ze nog. 'Er veranderde niets. Ik bad, maar alles bleef hetzelfde.'

Vooraf de disbalans baarde haar zorgen. 'Wat ze zeiden, was goed', legt ze uit. 'Maar ze leefden er niet naar.'

Ontdaan en geestelijk rusteloos keerde Nika terug naar Kroatië; ze voelde zich ongelooflijk eenzaam en doelloos. Tot ze op een dag een oudere vrouw ontmoette die haar uitnodigde naar de kerk te komen. Daar kreeg ze een Bijbel.

Tijdens het lezen trok iets haar aandacht: de sabbat. De Bijbel leek er heel duidelijk over.

'Waarom ga je niet naar de kerk op zaterdag?', vroeg ze de predikant.

'Dat is niet belangrijk', was zijn reactie. 'Het is maar een dag'.

Maar Nika kon niet negeren wat ze ontdekt had.

'Het is niet slechts een dag', dacht ze.

Ze begon te bidden: *'Wijs mij de waarheid'*

Tijdens haar online zoektocht stuitte Nika op een YouTube kanaal dat onderwerpen besprak waar ze mee geworsteld had – reïncarnatie, de schepping en de betrouwbaarheid van de

Bijbel. De presentaties klonken logisch. Ze ontdekte dat de spreker een zevendedagsadventist was en binnenkort naar de plaatselijke adventkerk kwam. Ze besloot ernaartoe te gaan.

Wat ze daar hoorde, maakte opnieuw diepe indruk op haar.

Bovendien hadden de mensen haar hartelijk ontvangen – vooral Mileta, de bibliothecaresse van de kerk, die haar gevraagd had mee te doen aan de *Discovery Bible Correspondence School*.

‘Ik zal de lessen thuis volgen’, reageerde Nika, ‘kom je dan elke week langs om het erover te hebben?’

Zo’n drie tot vier uur lang bestudeerden ze de lessen samen. Via Mileta leerde ze de boeken van Ellen White kennen, die Nika gretig las. De waarheid ontvouwde zich – duidelijk, Bijbels en onveranderlijk.

Toen ze overtuigd raakte van de sabbat, nam Nika een moeilijk besluit. Ze nam ontslag en ging aan de slag als nachtbewaker. Op die manier had ze de sabbaturen vrij. Tijdens haar lange, stille werkuren had ze genoeg tijd om te lezen en na te denken. Eindelijk wist ze zeker dat ze gevonden had waar ze naar op zoek was geweest.

Nika liet zich dopen op 16 december 2023. Omdat het kerkgebouw van de monumentale *Zagreb 1* ernstig beschadigd was door de aardbeving in 2020, werd ze in een andere adventkerk gedoopt.

Haar familie was erbij. Haar stiefvader, die zich zo lang als ze zich kon herinneren een atheïst genoemd had, zei haar na afloop: ‘Je bent op de juiste plek’. Een paar weken later overleed hij. Nika koestert die woorden nog steeds en blijft bidden voor haar moeder en broers.

Zes maanden na haar doop kreeg ze een onverwachte kans. De Prilaz School van de kerk, een naschools huiswerkprogramma dat tijdens de pandemie was opgericht, had hulp nodig en Nika wilde maar al te graag helpen.

Het programma, mogelijk gemaakt door de Trans-Europese Divisie en de Conferentie in Kroatië, was bedoeld om gezinnen te ontlasten van de hoge academische en sociale druk.

Nu helpt Nika de kinderen met hun huiswerk en laat ze hen liefdevol kennismaken met de God die haar leven veranderde.

De rest van haar dag rijdt ze in een taxi. In de auto bewaart ze kopieën van *Schreden tot Christus* en boekjes over gezondheid. Ze bidt elke dag dat God iemand op haar pad stuurt die zoekende is.

‘Wijs me de waarheid’, bad ze eens. Nu helpt ze anderen die waarheid te vinden.

Tegenwoordig blijven de leden van *Zagreb 1* samenkomen in gehuurde ruimtes, in afwachting van de herbouw van hun thuiskerk, die bij de aardbeving van 2020 ernstig beschadigd raakte. Maar terwijl ze wachten, gaat het zendingswerk door. Door evangelisatieprojecten zoals de Prilaz School worden levens veranderd.

Deze dertiende sabbatcollecte gaat naar de bouw van een nieuwe kerk in Zagreb – een plek om God te aanbidden, de Bijbel te bestuderen, voor kinderactiviteiten en waar evangelisatiewerk weer kan opbloeien. Het zal een geestelijk thuis zijn, niet alleen voor de leden, maar voor zoekende mensen zoals Nike die bidden: ‘Wijs mij de waarheid’.

Het ontbrekende stukje

Kroatië, 7 november

Goran

Basketbal was Gorans hele leven.

Vanaf zijn twaalfde dacht hij aan niets anders, droomde erover en wilde maar één ding in het leven: professioneel basketbalspeler worden. Aan het einde van zijn middelbare schooltijd in Kroatië leek die droom werkelijkheid te worden toen hij een basketbalbeurs kreeg aan de universiteit van Maine in Fort Kent in de Verenigde Staten.

In Noord-Maine studeerde Goran bedrijfskunde en volgde hij een intensief trainingsprogramma als student-atleet. Maar in zijn laatste jaar drong de waarheid tot hem door. Hij zou de professionele competities nooit halen.

‘Mijn levenslange droom viel in duigen’, zei hij. ‘Alles voelde zo uitzichtloos.’

Hij behaalde zijn Bachelor of Science, keerde terug naar Kroatië en ging aan de slag als belastingadviseur in Zagreb. Voor een buitenstaander had hij het prima voor elkaar, maar van binnen was hij leeg.

‘Ik zat weleens in een nachtclub’, herinnert hij zich, ‘tot ik me plotseling realiseerde: “Wat doe ik hier? Dit leven is net zo zinloos”.’

Goran kwam uit een vriendelijk gezin. Rond de tijd dat hij geobsedeerd raakte door basketbal, begon zijn moeder de Bijbel te bestuderen met zevendedagsadventisten en liet ze zich dopen. Soms ging hij met haar naar de kerk. Voor zijn vertrek naar Amerika gaf ze hem een Bijbel in het Engels.

Op de universiteit las hij er af en toe in, vooral het boek Openbaring, al begreep hij er maar weinig van. Op moeilijke momenten bad hij zelfs. Maar een persoonlijke relatie met God, die had hij niet.

Eenmaal terug in Kroatië en stuurloos in het leven, besloot hij het opnieuw te proberen.

‘Ik zei tegen mezelf dat ik al het andere al geprobeerd had. Het enige wat ik nu nog kon doen, was de Bijbel openslaan en me wagen aan een leven met God.’

Hij begon te lezen en vurig te bidden. Hij wilde zijn eigen weg bewandelen en niet klakkeloos in zijn moeders voetsporen volgen. Daarom ging hij naar een zondagvierende kerk. Een ding zat hem dwars.

‘De sabbat bleef het struikelblok’, zei hij. ‘Van jongsafaan wist ik wat de Bijbel leert.’

Toen zijn Bijbelstudiegroep Exodus 20 bestudeerde, lette hij goed op. De uitleg over het vierde gebod was heel kort: ‘Onze sabbat is nu de zondag’. Dat was dat.

Goran was niet overtuigd.

Op een avond stortte hij zijn hart uit in gebed, sloeg de Bijbel open bij Jesaja 58 en las de sabbat ‘als een dag van vreugde’ te zien. Die woorden raakten hem diep. Hij kon er niet omheen.

Hij besloot de *Zagreb 1* adventkerk te bezoeken. Hij nodigde zelfs zijn moeder uit met hem mee te gaan.

‘Zodra ik daar was’, zei hij, ‘voelde het als thuiskomen.’

Hij was klaar voor de doop, op één onderwerp na: Ellen G. White.

In dezelfde periode ontmoette hij Daniela, een jonge vrouw uit de kerk met wie hij later zou trouwen. Goran vertelde haar waarom hij twijfelde aan Ellen White’s profetische dienstwerk.

‘Oké,’ zei Daniela, ‘dat mag je denken. Maar wil je deze ene video eens bekijken?’

Het filmpje legde nauwgezet uit wat de Bijbelse kenmerken zijn van een profeet. Het klonk logisch. Goran begon het zelf te bestuderen.

‘Hoe meer ik de Bijbel bestudeerde en haar boeken las’, zei hij, ‘hoe meer ik wist dat ik het juiste pad bewandelde.’

Hij liet zich dopen in de *Zagreb 1*. Zes maanden later trouwden hij en Daniela daar ook.

‘Eindelijk vond ik het ontbrekende stukje’, zei hij. ‘Ik vond het in Jezus.’

Maar daar eindigt zijn verhaal niet.

Vanuit het verlangen anderen diezelfde vreugde te laten beleven, begonnen Goran en Daniela een weggeefactie op Facebook, ‘Giveaway Books’. Ze boden gratis boeken aan: *De Grote Strijd*, *De Wens der eeuwen* en andere christelijke boeken – zonder verzendkosten.

De reacties waren overweldigend. Meer dan 10.000 boeken zijn inmiddels door heel Kroatië verspreid. Door de toenemende belangstelling hielp de Trans-Europese Divisie het project uit te breiden door soortgelijke projecten te beginnen in buurlanden.

Goran en andere jonge leden van *Zagreb 1* hebben hun papieren Bijbelstudies ook gebundeld tot een online lessenserie genaamd ‘Bible Truth’. Duizenden meldden zich aan. Één student, die op het punt had gestaan zijn geestelijke reis vaarwel te zeggen, doet nu de opleiding tot predikant van de Adventkerk.

Toen werd Zagreb in 2020 getroffen door een verwoestende aardbeving. De monumentale *Zagreb 1* kerk – waar zovele levensveranderende beslissingen genomen waren – raakte onherstelbaar beschadigd en moest gesloopt worden.

‘Het was hartverscheurend’, vertelde Goran. ‘Het deed ons ontzettend goed te horen over de dertiende sabbatcollecte.’

Het gebouw is er niet meer, maar het zendingswerk gaat door. Het geloof van deze ijverige gemeente staat kaarsrecht overeind. Via sociale media, online Bijbelstudies en persoonlijke getuigenissen bereiken ze meer mensen dan ooit.

Van uw dertiende sabbatcollecte bouwen we een nieuwe kerk in het centrum van Zagreb: een plek waar rusteloze harten zoals die van Goran het ontbrekende stukje kunnen vinden. Dank u dat u veel wilt geven om anderen een thuis te bieden in Jezus.

Ruimte om te groeien

Kroatië, 14 november

Leon

Leon was zeven toen hij voor het eerst naar het Bijbelkamp ging in Maruševec. Zijn ouders waren als kind naar hetzelfde kamp gegaan. Sinds 1972 werd het al georganiseerd – een zomerse traditie voor adventistische families in Kroatië.

Vanaf dag 1 vond Leon het helemaal geweldig.

‘Er waren zo’n vijftig tot honderd kinderen’, weet hij nog. ‘Dagelijks bestudeerden we de Bijbel, volgden workshops, zongen en maakten mooie foto’s. Elke avond na het eten was er een avondwijding.’

Toch herinnert hij zich vooral het honkballen.

Niet zo fraai als het Amerikaanse honkbalspel – hun eigen versie. Tennisballen.

Geïmproviseerde honken. Een veld gevuld met gelach. En een traditie die al meer dan vijftig jaar bestond.

‘Elke avond tot negen uur speelden we op dat veld’, zei Leon. ‘Dat was het mooiste van het hele kamp!’

Elke week eindigde met een speciaal sabbatprogramma dat de kinderen hadden bedacht: liedjes, opvoeringen en presentaties waaraan de ouders konden zien wat de kinderen hadden geleerd. En elk jaar brachten de kinderen hun niet-adventistische vriendjes en vriendinnetjes mee.

Vorig jaar hebben drie jonge mensen zich laten dopen tijdens het kamp – twee adventisten en één bezoeker. Het kamp is meer dan spelletjes. Het is geloof in actie. En het plantte een zaadje in Leons hart.

Toen Leon in 2018 naar de universiteit ging in Maruševec om fysiotherapeutische technologie te studeren, was er iets nieuws.

De campus voor de jongens was gloednieuw – gefinancierd door een eerdere dertiende sabbatcollecte.

‘Het was zo bijzonder’, zei Leon. ‘We hadden geen sleutels, maar keycards. Het was net een hotel.’

In de oude campus sliepen vier studenten per kamer, in de verbouwde campus twee. De nieuwe kamers hadden bovendien airconditioning, moderne meubels en er was één badkamer voor twee aangrenzende slaapkamers.

‘Het was zo modern, schoon, comfortabel. En de studievereniging zat direct naast de campus’.

Vlakbij waren de basketbal- en volleybalvelden – plekken waar vriendschappen makkelijk ontstonden. Voor Leon en de andere studenten was de campus niet slechts een gebouw. Het was hun thuis.

Een paar oudere studenten misten het oude studentenhuis. Maar voor degenen die begonnen op de nieuwe campus, werd dat het middelpunt van het studentenleven: een plek om te studeren, lachen, over het geloof te praten en tijd met elkaar door te brengen.

De studenten waren hier gekomen voor een beroepsopleiding, maar kregen meer dan dat: verbondenheid.

Als kind had Leon de directeur op de basisschool verteld: ‘Doordeweeks wil ik metselaar worden, op sabbat predikant.’ Maar op de middelbare school genoot hij het meest van gym, anatomie en het menselijk lichaam. Fysiotherapie leek een logische keuze. Hij haalde zijn diploma’s en was klaar voor de vervolgopleiding.

In Leons laatste jaar op de middelbare school kwam er steeds vaker een gedachte in hem op, eerst nog heel stilletjes.

‘Ik weet niet precies wanneer’, zei hij, ‘maar ik begon een baan als predikant te overwegen.’

De gedachte verdween niet. Het trad juist hoe langer hoe meer op de voorgrond.

Leon besprak zijn twijfels met docenten. Met zijn vriendin. Met zijn ouders. Hij bad. Hij dacht na. Het werd hem meer en meer duidelijk dat hij hiertoe geroepen werd.

Hij ging theologie studeren in Maruševec en haalde zijn bachelorsdiploma. Hij is nu 24, pasgetrouwd en loopt stage als predikant.

Hij is het Bijbelkamp nooit vergeten.

Door de jaren heen is hij het blijven bezoeken – eerst als jeugdleider, daarna als gespreksleider van de Bijbelstudies en uiteindelijk als gastspreker.

Hij hielp ook bij het opzetten en leiden van ‘Teen Connect’, een weekendlange geestelijke retraite voor tieners uit heel Kroatië en Slovenië. Hij merkte dat er weliswaar veel programma’s voor kinderen bestonden, maar weinig specifiek voor tieners. ‘We geven ze altijd wat zendingswerk te doen’, zei hij. ‘Verzorgingshuizen bezoeken. De campus schoonmaken. Literatuur uitdelen.’

Hij begrijpt iets heel belangrijks: het geloof dat hem vormde, ontstond door samen te zijn – op campussen, slaapzalen, kerkzalen en evangelisatiewerk.

Toen de nieuwe campus zijn deuren opende, had niemand kunnen voorspellen welke jongens de kamers zouden vullen of welke plannen God voor hen had. Maar de investering betekende een plek om te groeien, om thuis te komen en Gods stem te horen.

Leon werkt nu als predikant in Zagreb, geeft Bijbelstudies en organiseert projecten voor de jeugd – hij is onderdeel van een nieuwe generatie Kroatische bestuurders, gevormd door een adventistische opleiding en gemeenschapszin.

Dankzij het eerste kwartaal van de dertiende sabbatcollecte in 2017 is de Maruševec campus tot stand gekomen. Studenten zoals Leon zijn wie zij zijn door dat geschenk.

In Zagreb heeft de kerkgemeenschap nu – na de schade door een aardbeving - dringende behoefte aan een nieuw kerkgebouw, een plek waar jongeren, families en zoekenden kunnen samenkomen om God te aanbidden en anderen over Hem te vertellen. Door uw gaven kunnen wij plekken creëren waar het geloof bloeit en God de volgende generatie opleidt.

Een school als zendingsveld

Polen, 21 november

Agata

Bijna twintig jaar lang gaf Agata les in Poolse taal en literatuur op openbare scholen in de buurt van Warschau. Ze genoot van het lesgeven, maar op een gegeven moment leek het alsof er iets miste. De klassen waren overvol, de lessen gejaagd en er was maar weinig tijd leerlingen echt te leren kennen.

‘Ik zocht naar méér’, zei Agata. ‘Ik wilde niet alleen een les geven en dan weer weggaan. Ik wilde mijn leerlingen écht leren kennen – hun behoeftes, talenten en families.

In 2018 wist ze dat het tijd was voor iets nieuws.

Datzelfde jaar was een kleine groep adventistische ouders begonnen Engelse lessen te geven aan kleuters op de campus van een kerk. Wat begon met een paar gezinnen, groeide uit tot een gedeelde overtuiging: hun kinderen hadden een adventistische school nodig met geloof, relaties en een levensdoel als uitgangspunten.

De ouders vroegen Agata om haar hulp. De situatie was nog erg onzeker. Er was maar één klaslokaal en de financiering zou drie maanden duren. Als ze de uitnodiging aannam, zei ze haar stabiele baan in het onderwijs vaarwel, terwijl ze evengoed een hypotheek te betalen had en vooral rond zou moeten komen van het inkomen van haar man.

‘Ik bad ontzettend veel’, weet ze nog. ‘Het was een van de moeilijkste beslissingen die ik ooit genomen heb.’

Toen ze haar man om advies vroeg, was zijn antwoord heel eenvoudig: ‘Probeer het gewoon’.

Zich vastklappend aan haar geloof waagde Agata de sprong in het diepe. Drie maanden gingen voorbij – en de financiering was rond. ‘We hebben nooit zonder geld gezeten’, zei ze. ‘God heeft het van begin af aan gezegend, al was de start echt niet makkelijk.’

Uit dat fragiele begin groeide KOMPAS, een adventistische basisschool en kleuterschool voor kinderen van groep 1 tot 8. In een paar jaar tijd groeide het aantal leerlingen op de basisschool tot vijftig en zaten er 32 leerlingen op de kleuterschool, ondersteund door een team van leerkrachten en medewerkers die hun werk als een roeping ervaren.

Agata geeft het team alle credits. ‘Het is niet zomaar een baan’, zei ze. ‘We zien dit als ons zendingsveld’. Door samen te werken, hebben ze een schoolklimaat gecreëerd waar warmte en intentie de boventoon voeren.

Naarmate het aantal leerlingen toenam, groeiden Agata en haar collega’s ook in hun visie op onderwijs. Een adventistische opleiding betekent niet dat je simpelweg wat tijd voor de Bijbel reserveert in het lesprogramma, zo weten ze inmiddels. Het gaat erom hoe je het kind opleidt – fysiek, emotioneel, intellectueel en geestelijk.

Scholing in de buitenlucht is een van hun speerpunten. De Bijbellessen beginnen vaak binnen en gaan verder in de natuur, waar de kinderen de Bijbel zien in de wereld om hen heen – wolken, bomen, aarde en de lucht.

‘Buiten zijn de kinderen in Gods schepping’, zei Agata. ‘Ze ademen de frisse lucht in, ze bewegen, hun hersenen werken beter. En ze begrijpen dan dat God de natuur gemaakt heeft.’

Het Montessori-gestuurde onderwijs helpt de leerkrachten elk kind te begeleiden op zijn eigen niveau. Jongere leerlingen werken op hun eigen tempo met praktisch materiaal en worden begeleid waar nodig.

Geloof op KOMPAS gaat verder dan het klaslokaal. Leerlingen zijn actief in de samenleving – ze bezoeken bejaarde burens, delen handgemaakte kaarten uit met Bijbelteksten erop en ze zingen voor mensen die anders misschien eenzaam waren geweest.

Ook de vrijdagen zijn anders ingedeeld. De leerlingen gaan dan aan de slag in de tuin en rondom de campus – ze schilderen, vegen, harken, verzamelen hout – en zaadjes in de aarde worden lessen over Gods Woord. De week eindigt vaak met een gezamenlijk kampvuur, waar de kleuters en oudere leerlingen bijeenkomen, praten en samen spelen.

Na verloop van tijd merkten Agata en haar collega’s hoe de kinderen veranderden.

‘De sfeer hier verandert de harten van de kinderen’, zei ze. ‘We merken het aan hoe ze met elkaar praten, dat ze eerst bedenken of hun woorden iemand kunnen kwetsen. Zelfs de kleuters tonen empathie. We weten dat de heilige Geest hier werkt.’

Op een regenachtige dag werd dat heel duidelijk. Tijdens een gepland uitje sloeg het weer ineens om. Terwijl Agata haar zorgen hardop uitsprak, wisten twee achtjarige meisjes – haar dochter en een klasgenootje – de oplossing. ‘Maak je geen zorgen’, zeiden ze. ‘Laten we ervoor bidden!’.

En dat deden ze. De regen stopte.

‘Gebed is hun eerste reactie’, zei Agata. ‘Ze geloven dat God luistert – en ze zien het voor hun ogen gebeuren’.

Agata is nu de directrice van de school, een functie die ze eerst had afgewezen omdat ze zoveel mogelijk met de kinderen wilde werken. Maar haar roeping is duidelijk.

‘Dit is niet zomaar een school’, zegt ze vaak. ‘Het is een zendingsveld’.

Op KOMPAS wordt de kinderen geleerd een leven te leiden met het medeleven dat Christus had, waar ze ook gaan. ‘Hun opleiding heeft eeuwigheidswaarde’, realiseert Agata zich. ‘Het begint hier, maar gaat door tot in de hemel’.

De school groeit zowat uit haar voegen en er is maar weinig plek. Er zijn plannen een nieuwe verdieping toe te voegen en andere hoognodige faciliteiten zodat meer kinderen kunnen leren in deze op Christus-gerichte omgeving. Een deel van deze dertiende sabbatcollecte helpt de KOMPAS-school in de kosten voor deze uitbreiding.

Agata is er zeker van dat God dit project zal blijven leiden, zoals Hij van begin af aan heeft gedaan, door gebed, toegewijde leerkrachten en de gulheid van gelovigen over de hele wereld.

Bijbel open, hart open

Polen, 28 november

Monika

Monika was nooit van plan geweest les te geven op een adventistische school.

Het begon allemaal per ongeluk door een gesprek op een bruiloft in 2022. Iemand vroeg haar of ze geschiedenisles kon geven aan KOMPAS, een adventistische basisschool. Ze stond niet direct te springen, maar ze was dol op geschiedenis, had ervaring met lesgeven door het thuisonderwijs aan haar kinderen en ze had zich steeds ontwikkeld door de jarenlange omgang met andere gezinnen in hetzelfde onderwijssysteem.

‘Ik kende de leerdoelen en het curriculum’, zei Monika. ‘En ik wist hoe ik kinderen les moest geven.’

Ze besloot het te proberen.

Nu geeft Monika geschiedenisles aan groep 4 t/m groep 8. Ze is ook de vaste groepsleerkracht van groep 5 en 6 en blijft dat tot ze van de basisschool gaat – wat haar de kans geeft ze heel goed te leren kennen. Ook geeft ze wat Poolse lessen. ‘We leren samen’, zei ze.

Haar leerlingen zijn allesbehalve doorsnee.

Ze hebben zeer uiteenlopende achtergronden en geloofsovertuigingen: adventistisch, katholiek, calvinist, atheïst, boeddhist of hindoe. Sommigen praten openlijk over reïncarnatie. Veel leerlingen hebben leerachterstanden. Het groepje zou menig leraar of lerares doen terugdeinzen. Monika maakt zich geen zorgen.

‘Gewoon vooruit blijven bewegen’, zei ze.

Toen ze begon als vaste leerkracht, was ze zich direct bewust van de uitdaging die voor haar lag: de leerlingen zouden pas genieten van het Bijbelles als ze de Bijbel daadwerkelijk vertrouwden. Daarom sloeg ze de gebruikelijke verhalen nog even over en begon hun vragen te stellen.

Bijna een maand lang leerde de klas waarom de Bijbel alle gezag opeist en hoe de Schrift zich omschrijft als het licht, de waarheid en het levende Woord. De leerlingen openden hun Bijbels dagelijks, lazen meerdere passages en vergeleken wat de Bijbel over zichzelf leert.

‘We proberen elke dag in de Bijbel te lezen’, legde Monika uit. ‘En we leggen altijd duidelijk uit dat we ons op de Schrift baseren.’

Die aanpak kreeg nog veel meer lading door een gebeurtenis die haar altijd bij zal blijven.

Op de eerste schooldag legde ze net het rooster uit, toen een jongen zijn hand opstak. ‘Kan je in God geloven maar niet naar de kerk gaan?’, vroeg hij. Dat was geen makkelijke vraag. Monika ging naar huis en dacht er lang over na. Tenslotte had ze haar antwoord klaar.

‘Ja’, vertelde ze hem. ‘Lange tijd deed ik dat zelf ook’.

Dat antwoord baande de weg voor iets veel diepers.

Monika begrijpt de scepsis, omdat ze er zelf ooit zo in stond. Ze was opgevoed door een atheïstische vader die godsdienst openlijk belachelijk maakte. Omdat ze van hem hield, nam ze zijn zienswijze over. Als tiener wist ze het zeker; geloof was een illusie – tot een rustige avond thuis haar wereld op z'n kop zette.

Toen ze zestien was, zat ze op een avond alleen aan haar bureau. Ze dacht na over de wereld en hoe die in elkaar stak. 'Het kan niet zomaar zijn ontstaan', kwam ze tot de conclusie. In het donker fluisterde ze wat ze nu als haar eerste gebed omschrijft: *Als er een Almachtige is, laat U mij dan zien.*

Dat gebed bracht het balletje aan het rollen.

Gods antwoorden kwamen heel langzaam – door boeken, vriendschappen en onverwachte ontmoetingen. Ze kocht haar eerste Bijbel bijna onnadenkend en zette het onaangeraakt op de boekenplank. Later, via vrienden die zich verdiepten in het geloof terwijl het communisme op zijn einde liep in Polen, begon ze bijeenkomsten te bezoeken, vragen te stellen en sloeg ze de Bijbel zelf open.

Sommige wegen liepen dood. Andere bevatten waarheid vermengd met dwaling. Maar één ding werd heel duidelijk: de Bijbel was betrouwbaar en Jezus bestaat echt. Uiteindelijk bezocht Monika adventistische evangelisatiebijeenkomsten in Warsaw. Ze leerde dingen over de Bijbel die ze nooit eerder gehoord had. Tenslotte liet ze zich dopen, op een dag in juni net na het behalen van haar universiteitsexamens.

Dat proces heeft haar leven gevormd, maar beïnvloedt ook hoe ze voor de klas staat.

'Als leerlingen moeilijke vragen stellen, deins ik daar niet voor terug', zei Monika. 'Ik heb ze zelf gehad.'

Menig leerling heeft de meest bekende Bijbelverhalen nog nooit gehoord – verhalen die adventistische kinderen vaak uit hun hoofd kennen. Monika vertelt ze er geduldig over, soms met behulp van *My Bible Friends* boeken, om een gedeelde basis op te bouwen over de Bijbel en onderling vertrouwen.

In haar klaslokaal wordt het geloof nooit afgedwongen. Het wordt aangeboden op een duidelijke, consistente en liefdevolle manier.

Uw dertiende sabbatcollecte maakt een wereld van verschil voor KOMPAS: de school kan daardoor 200 m² uitbreiden. Dit geeft deze florerende school de hoognodige ruimte die ze nodig hebben. Dank u voor uw steun aan het zendingswerk!

Een school als toevluchtsoord

Polen, 5 december

Zhanna

Toen de oorlog Zhanna en Victor dwong hun huis in Oekraïne te verlaten, hadden ze niet meer bij zich dan hun kinderen en hun geloof. Net als vele gezinnen die vluchten voor geweld, wisten ze niet waar ze terecht zouden komen of hoe lang hun reis zou duren. Één ding wist Zhanna zeker: ze wilde dat haar kinderen evengoed een adventistische opleiding zouden volgen.

In Oekraïne waren er goedlopende adventistische scholen geweest. Het Chuprun-gezin wilde hun drie kinderen een gelovige opleiding bieden. Maar de oorlog had daar een stokje voor gestoken, op manieren die niemand voor mogelijk had gehouden. Als vluchtelingen voelde hun toekomst onzeker en waren hun keuzemogelijkheden beperkt.

Nadat de familie in Polen was aangekomen, kregen ze tijdelijk onderdak aangeboden op een campus van de kerk. Op die campus stond ook een fonkelnieuwe adventistische school – KOMPAS. Voor Zhanna voelde het zien van een adventistische kleuter- en basisschool als een antwoord op haar gebeden.

Maar er was nog een andere hobbel: geld.

Net als vele andere vluchtelingengezinnen kwamen de Chupruns maar nauwelijks rond. Ze konden het schoolgeld voor een privéschool onmogelijk betalen. Evengoed bleef Zhanna bidden. Ze hoopte dat ten minste één van haar kinderen naar de school kon gaan.

Het jongste kind mocht naar de kleuterschool tegen een aanzienlijk lagere prijs. Zhanna was er heel blij mee, maar ze vond het vreselijk haar twee andere kinderen naar openbare scholen te sturen.

Vastbesloten alles te doen wat ze kon, ging Zhanna op de campus aan de slag als schoonmaakster. Victor hielp met het onderhoud en bouwprojecten. Ze werkten trouw, rustig en dankbaar, zonder ooit méér te veronderstellen.

Maar Zhanna bleef bidden.

Bovenal hoopte ze dat haar dochter Sofia naar de adventistische school zou kunnen. Toen de schoolleiding hoorde van de situatie van het gezin, zocht ze naar een oplossing. Er werd een verzoek ingediend bij ASI (Adventist Laymen's Services & Industries), een organisatie die vluchtelingenkinderen helpt die een adventistische opleiding willen volgen maar het schoolgeld niet kunnen betalen.

Uit het antwoord sprak een gulheid die niemand had verwacht.

Er was geld geregeld zodat Sofia een jaar lang naar de school kon gaan. Met deze financiële steun kon het gezin het schoolgeld zelf betalen. 'Dit was Zhanna's grootste wens', zei een leerkracht, 'haar kind hier op school hebben'.

Sofia mocht naar de school en deed het geweldig.

Twée of drie jaar later schreef ook de oudste zoon zich in op de school, dankzij de voortdurende financiële steun. Nu kregen alle Chuprunkinderen een opleiding in een omgeving gevormd door geloof, vriendelijkheid en intentie.

Voor Sofia werd de school al snel veel meer dan lessen en huiswerk. Het werd een thuis.

In een zeker schooljaar konden de leerlingen zich inschrijven voor zwemlessen – een optionele activiteit waar extra geld voor werd gevraagd. Sofia wilde niets liever, maar haar familie kon het niet betalen. Toen een leerkracht hoorde waar ze mee zat, deed ze een anonieme donatie. Zo kon Sofia de zwemlessen het hele jaar volgen. Het ging in het geheim. Zonder daar erkenning voor te vragen. Het was simpelweg een lief gebaar—één van de vele dingen die laten zien waar de school voor staat.

Voor gezinnen zoals de Chupruns is adventistisch onderwijs geen luxe. Het geeft rust in een tijd waarin hun hele leven op de kop staat. Het geeft houvast als alles onzeker voelt. En het laat zien dat ze, zelfs na hun verhuizing, niet worden vergeten.

De Chuprunkinderen – Nahum, Sofia en Natan – groeien, leren en ontwikkelen zich nu met klasgenootjes vanuit Polen en vele andere landen. Ze bestuderen de Bijbel, leren van de natuur, dienen hun omgeving en ervaren het geloof niet alleen als iets waar ze in geloven, maar wat ze ook echt doen.

Zij zijn niet de enigen met zo'n verhaal.

Voor Zhanna kwam het antwoord op haar gebeden niet in één keer. Het kwam stap voor stap – door een school, een gemeenschap, vrijgevinge harten en een God die luistert. En voor haar kinderen kwam het antwoord in de vorm van een thuis.

KOMPAS is zoveel meer dan een school. Het is een plek waar kinderen zich veilig voelen om te leren en te groeien in een ondersteunende omgeving, waar ze bemoedigd worden dichter tot God en elkaar te komen. Dank u voor uw steun aan het zendingswerk door uw gulle gaven aan de dertiende sabbatcollecte.

Muziek die deuren opent

Verenigd Koninkrijk, 12 december

Fiona

Toen Fiona in 2014 de vraag kreeg een nieuw muzikaal evangelisatieproject te leiden in Oost-Londen, aarzelde ze.

Het idee kwam van de leiders van de zevendedagsadventisten in Oost-Londen. Ze zochten naar manieren om een positieve invloed te hebben op de buurt. Gezondheid en onderwijs kwamen aan bod, totdat iemand het idee van een muziekschool opperde. Predikant David Burnett kende Fiona van haar werk met grote koren en orkesten – waaronder de jaarlijkse *Messiah*-uitvoering, die ze inmiddels al 25 jaar leidde – en droeg haar voor.

Eerst overrompelde het haar. ‘Ik was eigenlijk van plan geweest iets in Noord-Londen te beginnen’, zei ze. ‘Maar dat liep anders.’ Nog steeds woonde ze in Oost-Londen. Nadat ze ervoor gebeden had en erover had nagedacht, stemde ze toe.

Op 5 april 2015 opende de *East Londen School of Classical Music* (ELSOM) zijn deuren in de Clapton Adventkerk in de Londense wijk Hackney. Ze begonnen met vier leerkrachten en zo’n tien leerlingen. De school kreeg vooral bekendheid door mond-tot-mondreclames en aankondigingen in de kerk.

Van begin af aan had de school twee duidelijke doelen voor ogen: muziek een prominente plaats geven in de Adventkerk en de buurt dienen. Eerst kwamen de meeste studenten uit plaatselijke gemeentes, maar nadat een simpele website in 2016 online kwam, meldden meer niet-adventistische gezinnen zich aan. Tot de pandemie alles veranderde.

Terwijl de meeste programma’s stil kwamen te liggen, ging ELSOM gewoon door. Een van de ouders, een IT-specialist, creëerde een Google Classroom waar studenten hun muzikale theorie-opdrachten konden inleveren en online lessen konden plannen. Ongeveer de helft van de studenten stapte over op deze nieuwe invulling. ‘We wilden voorkomen dat de leerlingen niks deden’, legde Fiona uit. ‘Muziek gaf hun juist structuur en hoop’.

In diezelfde periode liep er nog een ander project in het kerkgebouw: de E5 Baby Bank, die meer dan 300 gezinnen in nood bijstond met voedsel, kleding en andere basisbehoeften. Zodra de gezinnen het gebouw binnenkwamen, hoorden ze de klassieke muziek al door de gang klinken.

‘Klassieke muziek heeft een therapeutisch effect’, legde Fiona uit. ‘Ouders zouden vragen waar het geluid vandaan kwam.’

Al snel kwamen de eerste aanvragen binnen via jeugdzorg, de ggz en andere instanties voor gezinsondersteuning. Fiona heeft al heel wat kinderen gekregen via de Baby Bank, meestal vanuit vluchtelingengezinnen of andere kwetsbare omstandigheden.

In 2021 werd ELSOM officieel een liefdadigheidsinstelling, waarmee de school zijn missie om klassiek muziekonderwijs te bieden aan kansarme gezinnen formeel versterkte. Subsidies

van de South England Conference, de British Union Conference en externe financieringsinstanties droegen bij aan de financiering van de lessen.

De school begon met tien leerlingen, maar heeft er inmiddels 150. Ze hebben twaalf leerkrachten in dienst, sommigen geven digitaal les, sommigen op locatie. De studenten komen niet alleen uit Oost-Londen, maar uit Wales, Scotland en vele andere plekken.

Een van de grootste successen van de school was in 2024, toen de Arts Council 10.000 Britse ponden beschikbaar stelde voor een orkestproject van 17 weken, geschikt voor kinderen en jongeren van acht tot negentien jaar. 53 jonge mensen deden mee. Daarna volgden twee optredens: één aan de Clapton Adventkerk en de ander in de Royal College of Music.

In april 2025 vierde ELSOM zijn tienjarig bestaan met een week vol speciale evenementen. Het hoogtepunt was het bezoek van een lid van de koninklijke familie – de hertogin van Gloucester – aan de Clapton Church, waar ze een twintig minuten durend optreden van het orkest bijwoonde en een uur met de studenten doorbracht.

Achter de schermen breidt het netwerk van de school zich steeds verder uit. Door connecties met de organisatie Nucleo heeft ELSOM meer dan dertig instrumenten gratis gekregen – violen, altviolen, houtblazers, koperblazers, keyboards en zelfs een witte contrabas. Een neef van Fiona heeft ervoor gezorgd dat een complete set pauken voor langere tijd in bruikleen is gegeven, wat de liefdadigheidsinstellingen per concert honderden ponden aan huurkosten bespaart.

‘Op dit moment ziet mijn woonkamer er meer uit als muzikale opslagplaats’, lacht Fiona.

Ruimte is de grootste belemmering voor de school. Omdat ELSOM uitsluitend op zondag open is en een beperkt aantal doordeweekse avonden in de kerk, groeit de wachtlijst en krijgt de school wekelijks nieuwe aanvragen. Fiona en haar collega’s onderzoeken nu of ze een grotere ruimte kunnen huren.

‘We willen meer mensen bereiken’, zei ze. ‘Muziek is het middel. Door klassieke muziek leren mensen, die ons geloof niet kennen, óns kennen.’

De studenten variëren in leeftijd van 5 tot 85. Sommigen zijn beginners die nog nooit eerder een viool hebben vastgehouden. Anderen zijn gepensioneerde gevorderden op het gebied van muziek. Een nieuw initiatief, ‘Generations United’ (generaties verenigd), brengt nu ouderen, mantelzorgers, kinderen en gezinnen samen door koren en orkesten, en leent instrumenten uit om te voorkomen dat geld een drempel is.

Voor Fiona is het doel heel eenvoudig: ‘Het gaat erom de kansen die wij hebben gekregen door te geven aan degenen die die kansen anders misschien nooit zouden krijgen.’

In dit kwartaal worden uw dertiende sabbatgaven gebruikt om kinderen en gezinnen te ondersteunen door een ander gemeenschapsproject, ‘Safe Space2Be’ hubs – ruimtes die in samenwerking met plaatselijke adventkerken zijn ingericht in buurtscholen. Deze verwelkomende plekken bieden pastorale zorg, begeleiding, ondersteuning op het gebied van welzijn en praktische hulp voor leerlingen en hun gezinnen. Elke hub zal een klein

evangelisatieplekje zijn waar de buurt op praktische wijze medeleven, stabiliteit en de liefde van Christus ervaart. Dank u voor uw gulle steun aan dit zendingsproject.

Meer dan muziek

Verenigd Koninkrijk, 19 december

Kieron

Toen Kieron op vierjarige leeftijd de viool oppakte, kwam dat niet echt als een verrassing.

Zijn oudere broer kreeg al vioollessen en hun moeder had één duidelijke regel: ‘Als je viool wilt spelen, doe het dan ook goed.’

En dat deed Kieron.

Na zijn geboorte in Londen verhuisde hij naar Grenada om zeventien jaar later, in 2019, terug te keren naar het Verenigd Koninkrijk. Zijn moeder geloofde dat de verhuizing de jongens meer kansen zou bieden. ‘Ze wilde niet dat iets ons in de weg zou staan’, zei hij. ‘Ze hoopte dat we alles uit het leven zouden halen.’

Muziek maakte dat mogelijk.

Op zijn dertiende kon Kieron piano en viool spelen. Hij leidde de repetities, coachte muziekgroepen en stond bekend om zijn discipline en gedrevenheid. ‘Ik had het hoogste cijfer van de klas en was ontzettend gemotiveerd’, zei hij. Dat sterke gestudeerd verantwoordelijkheidsgevoel bezat hij van nature.

Na zijn terugkomst in Londen nam hij contact op met Fiona van de *East London School of Classical Music* (ELSOM). Zijn broer had daar drie jaar eerder gestudeerd en kende de directrice goed. Kieron belde haar en vroeg zonder omwegen naar een baan.

‘En die was er’, zei hij glimlachend. ‘Er stond een vacature open voor een muziekleraar.’

Muziektheorie is onmisbaar, daar is hij van overtuigd. ‘Het is net als bij het leren van een taal. Je kunt geen Frans spreken als je het niet kunt lezen. Zo is het ook met muziek: je moet het begrijpen.’

Die instelling legde de basis voor zijn hele carrière. Nu, op zijn 27e, speelt Kieron maar liefst zeven instrumenten: viool, altviool, cello, contrabas, piano, basgitaar en klarinet. Omdat hij de theorie zo goed beheerst, switcht hij moeiteloos tussen deze instrumenten.

‘Muziek spelen is makkelijk’, zei hij. ‘Muziek begrijpen is een heel ander verhaal.’

Zijn rol op ELSOM is steeds groter geworden. Wat begon met het geven van theorielessen, groeide uit tot het leiden van de strijkerssectie van het orkest. Inmiddels is hij assistent-muziekdirecteur. Hij stelt het repertoire samen, leidt deeltijdrepetities, valt in als dirigent en is mentor voor jonge musici.

Zo’n 75 studenten krijgen les van hem. Alleen de strijkerssectie bestaat al uit meer dan twintig muzikanten.

Maar voor Kieron draait muziek niet alleen om noten.

‘Ik heb studenten gehad die geen mond opendeden toen ze hier voor het eerst kwamen’, zei hij. ‘Nu zijn ze zelfverzekerd en extravert. Het gaat niet alleen om de muziek, maar om de vriendschappen.’

Muziek is een spiegel van het karakter, vindt hij.

‘Als een kind onzeker is, hoor je dat in het spel. Als ze er met de pet naar gooien, hoor je dat ook. Zijn ze ijverig, dan merk je dat meteen. Muziek benadrukt je persoonlijkheid – je kunt je nergens achter verschuilen.’

Die openheid heeft hem zelf ook gevormd. Als kind sloeg hij uit frustratie weleens op de piano. Zijn moeder zei hem dan rustig ‘water bij de wijn te doen’ – om zijn felheid te temperen en geduld te leren.

Muziek werd zijn spiegel.

‘Als je moeite hebt met een bepaald stuk, vraag jezelf dan af: Is het de muziek – of ligt het aan mij?’, legt hij uit. ‘Soms is je persoonlijkheid het probleem.’

In de loop der jaren heeft hij oud-studenten zien optreden op plekken zoals de *Royal Albert Hall* in Londen en heeft hij meegemaakt dat ze gevraagd werden voor professionele opnamesessies. Als hij ziet hoe ze gegroeid zijn, voelt hij zich enorm voldaan. ‘Wat je achterlaat, is belangrijk,’ zegt hij. ‘Zo laat je zien dat je er bent geweest. Ik heb echt iets kunnen betekenen.’

Zijn geloof is verweven met de muziek. Een paar van zijn lievelingsliederen zijn ‘Come Thou Fount’, ‘It Is Well With My Soul’ en ‘Great Is Thy Faithfulness’. Hij is er stellig van overtuigd dat muziek het hart vormt, terwijl techniek de handen triant.

Muziek, zo zegt hij, dwingt je te voelen wat je anders weg zou drukken. De worsteling bevat ook iets heel moois. ‘De worsteling is de beloning dubbel en dwars waard’, zei hij. ‘En soms wordt juist het lijden de kunst.’

Op ELSOM ziet hij veel meer dan slechts toonladders en sonaten. Hij is er getuige van dat zelfvertrouwen groeit, discipline sterker wordt en geloof toeneemt.

‘Het gaat er niet alleen om een instrument te leren spelen’, zei hij. ‘Het gaat erom wat voor persoon je wordt.’

Overall in het Verenigd Koninkrijk maken zevendedagsadventisten echt een verschil in het leven van kinderen en jongeren. Deze dertiende sabbat kunt u kinderen in Engeland helpen; zij kunnen misschien niet naar een school als ELSOM, maar ze hebben iemand nodig die voor hen zorgt. De collecte dit kwartaal helpt de Adventkerk in het Verenigd Koninkrijk opvangplekken op te zetten, ‘Safe Space2Be’, voor bezorgde, eenzame of bange kinderen in buurtscholen door heel Engeland. Deze mentale steunpunten bieden therapie en andere steun voor kwetsbare kinderen en hun families. Dank u voor uw steun.

Toegewijd zendingswerk

Verenigd Koninkrijk, 26 december

Yeron

Toen Yeron bijna zeven jaar geleden voor het eerst de *East London School of Classical Music* (ELSOM) binnenstapte, wilde hij eigenlijk alleen viool leren spelen. Hij had er geen flauw benul van dat de muzieklessen niet alleen zijn talent zouden vormen, maar ook zijn geloof.

Hij begon met de viool. Vorig jaar is daar ook de trompet bij gekomen. Behalve dat hij zelf speelt, bestudeert hij ook de muziektheorie. Hij leert ritmes berekenen, muziekstukken analyseren en de structuur en harmonie begrijpen.

‘Soms is het best lastig’, zei hij bedachtzaam. ‘Al ken je de theorie, dan moet je het alsnog toepassen.’

Die les, zo geeft hij toe, geldt niet alleen voor muziek.

Yeron studeert inmiddels bedrijfskunde aan de *London Metropolitan University*, maar helpt nog steeds trouw in zijn thuiskerk in Tottenham. Zijn broer speelt piano. Yeron speelt viool. Regelmatig verzorgen ze samen de muziek tijdens de erediensten.

‘We zijn in de kerk om God te dienen’, zegt hij simpelweg.

Hij groeide op in een christelijk gezin, waar muziek nooit gewoon een vorm van vermaak was. Zijn moeder, die eens als jonge vrouw in Ethiopië had gezongen, had discipline en toewijding hoog in het vaandel staan. Zijn vader was dol op hymnen, vooral die over Christus’ wederkomst. Op vrijdagavond zit het gezin bij elkaar voor de sabbatopening – ze zingen, bidden en maken samen muziek.

Die gewoontes hebben hem gemaakt tot wie hij nu is.

Dankzij ELSOM kreeg Yeron kansen waar hij nooit van durfde te dromen. Zo speelde hij in kerken door heel Londen, deed mee aan orkestconcerten in hartje Londen en trad zelfs op voor de Hertogin van Gloucester tijdens het tienjarig jubileum van de muziekschool.

‘Dat was zo bijzonder’, zei hij. ‘maar het mooiste is dat we altijd liederen spelen die de HEER eren.’

Zijn viooldocent steekt er veel in een repertoire samen te stellen dat christelijke waarden uitstraalt. Kerstvoorstellingen zijn gevuld met liederen over Jezus’ geboorte. Gelovige muziek is geen achterafje – het is de rode draad.

‘Het heeft mijn geloof in de HEER een enorme boost gekregen’, zei Yeron. ‘Ik moet er niet aan denken liederen te spelen die God niet eren.’

Praktijkexamens kunnen behoorlijk lastig zijn. Externe examinatoren van *Trinity College* beoordelen elke student. De lat ligt hoog en van studenten wordt verwacht echt een verschil te maken.

‘In het begin is het altijd even spannend’, zei hij. ‘Maar na verloop van tijd wordt het dan makkelijker.’

Muziek heeft Yeron doorzettingsvermogen geleerd; de openbare optredens zelfvertrouwen; de gelovige liederen geestelijke toewijding.

Hij heeft ook ervaren hoe muziek het karakter vormt. Gedisciplineerd oefenen vergroot de discipline in de rest van je leven. Nauwkeurigheid vergroot verantwoordelijkheidsgevoel. Het spelen in een orkest leert samenwerking en nederigheid.

‘In de muziek kan je je niet verstoppen’, legde hij uit. ‘Je moet je eigen zaken goed op orde hebben om anderen niet te kort te doen.’

In een stad zo groot en druk als Londen met constante afleidingen en bezigheden is het ELSOM gelukt iets standvastigs en doelbewusts te creëren: een thuis, dat berust op uitmuntendheid en geloof.

Inmiddels ziet Yeron muziek niet alleen als een vaardigheid, maar als zendingswerk.

‘ELSOM is gewoon geweldig, vind ik’, zei hij. ‘Je leert zo ontzettend veel. De docenten helpen ons als we het moeilijk hebben. En we gebruiken onze kennis om God te dienen.’

Zijn toewijding aan de hoge standaarden van de school, discipline en bovenal aan Christus, blijven toenemen.

Jonge mensen zoals Yeron worden versterkt als geloof en gemeenschap samengaan.

Deze dertiende sabbat kunt u kinderen in Engeland helpen die misschien niet naar een school als ELSOM kunnen, maar iemand nodig hebben om voor hen te zorgen. De collecte wordt dit kwartaal ingezet om SafeSpace2Be plekken te creëren voor kinderen in buurtscholen die zich zorgen maken, bang zijn of zich eenzaam voelen. De collecte is ook bedoeld voor drie andere projecten in de Trans-Europese Divisie: een missionair gezinscentrum voor de OIKOS-kerk in Helsinki (Finland), de uitbreiding van KOMPAS (de eerste adventistische basisschool in Polen) en de wederopbouw van de kerk in Zagreb (Kroatië). Hartelijk dank voor uw gulle steun deze dertiende sabbat!